

Република Србија

ФИСКАЛНИ САВЕТ

ОЦЕНА ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О БУЏЕТУ ЗА 2017. ГОДИНУ

Резиме

Буџет Републике за 2017. доноси побољшања јавним финансијама Србије, при чему је пропуштена прилика за већи корак ка њиховом трајном оздрављењу. Јавне финансије Србије још увек нису у задовољавајућем стању. Дуг државе од око 74% БДП-а изузетно је висок и опасан; неуспешна јавна и државна предузећа представљају огроман буџетски трошак, али и будући буџетски ризик; а постоје и бројни други структурни проблеми јавних финансија који се огледају у превеликим текућим расходима и малим јавним инвестицијама, непотпуној транспарентности буџета, учесталом преузимању непланираних расхода, неодрживој позицији великог броја локалних самоуправа и друго. Предложеним Законом о буџету за 2017. годину неки од ових проблема се умањују. *Прво*, релативно низак дефицит од 69 млрд динара (1,6% БДП-а) довешће до благог умањења јавног дуга у односу на БДП током 2017, за око 1 п.п. *Друго*, дефицит је планиран кредибилно, тј. нема већих ризика да ће приходи знатно подбацити у односу на план, нити да ће се расходи отргнути контроли. *Треће*, у буџет Републике сада су укључени велики инфраструктурни пројекти, који су раније формално били ван ужег буџета (то је често изазивало конфузију у јавности око праве величине дефицита државе). Премда све ово јесу неспорна и важна побољшања која Фискални савет подржава, она још увек нису довољна. Наиме, и с планираним смањењем, учешће јавног дуга у БДП-у износиће високих и неодрживих 73% БДП-а – што значи да дефицит мора додатно да се смањује у наредним годинама. Један од разлога због ког је буџетски план кредибилнији него претходних година је то што се њиме заправо и не планирају веће уштеде у односу на 2016. (која ће се завршити са приближно истим дефицитом који се планира за 2017. годину). На крају, сматрамо да би у буџетске расходе требало укључити и текуће трошкове лошег пословања јавних и државних предузећа, уместо да се, као до сад, сваке године ванредно преузимају њихови стари дугови (Петрохемија 2016, Србијагас 2015, ЈАТ 2014). Укључивањем ових расхода у буџет онда када настају, јасно и правовремено би се показало колико ова предузећа коштају државу, боље би се препознала потреба за њиховом реформом, приватизацијом или стечајем и смањио би се њихов будући трошак и ризик.

Буџетом Републике планиран је дефицит од 69 млрд динара (1,6% БДП-а), што је сада приближно једнако укупном дефициту државе (75 млрд динара, 1,7% БДП-а). Закон о буџету за 2017. уводи значајну и добру методолошку промену – велики инфраструктурни пројекти (изградња Коридора 10 и 11) интегрисани су у буџет Републике, чиме је он постао свеобухватнији и транспарентнији. Ови расходи до сада су се накнадно додавали дефициту Републике као „пројектни зајмови“ и радови које обављају Коридори Србије. Зато је дефицит „уже“ Републике био знатно мањи од дефицита консолидоване државе, што је у јавности изазивало одређену конфузију у погледу стварне величине фискалног дефицита. Велики инфраструктурни пројекти природни су део републичког буџета, јер се финансирају из кредита за које се задужује и које враћа Република, а у њиховом планирању и контроли учествује надлежно министарство. Због тога је Фискални савет и у претходним извештајима редовно истицао потребу да се ови расходи укључе у републички буџет. Укључивањем великих инфраструктурних пројеката, дефицит Републике у 2017. постаје готово идентичан укупном дефициту државе (Табела 1). Напомињемо и то да је овом методолошком изменом упоредивост новог републичког буџета с претходним годинама отежана – поређење капиталних расхода буџета за 2017. с оним планираним буџетом за 2016. показује њихов огроман раст, али разлог за то је што претходни буџет није обухватао изградњу Коридора. Када ову методолошку промену узмемо у обзир, види се да су капитални расходи тек незнатно повећани у 2017. у односу на 2016. годину.

Планирани дефицит у 2017. приближно је на нивоу дефицита који ће се остварити у 2016. години – буџетом се не планирају знатније уштеде. Кретања јавних прихода и јавних расхода у првих десет месеци 2016. године указују на то да ће дефицит Републике (с пројектним зајмовима) у 2016. износити око 2% БДП-а. Међутим, овај дефицит укључује и ванредну исплату старих дугова Петрохемије и једнократну исплату пензионерима од по 5.000 динара. Без тих једнократних расхода дефицит у 2016. био би нешто преко 1,5% БДП-а, односно готово идентичан оном који се планира у 2017. години. То значи да се буџетом за 2017. годину заправо не предвиђају велике нове уштеде – највећа мера за даље смањење дефицита Републике је релативно мала (око 5 млрд динара) и односи се на усвајање измена Закона о финансирању локалне самоуправе. Сем тога, нема других значајнијих мера које су биле уобичајене за претходне буџете, попут смањења одређених субвенција, повећања акциза, а буџетом се више не планира ни снажна рационализација броја запослених (која ни у претходним годинама није спровођена по плану). Поједностављено објашњено, услед очекиваног привредног раста у 2017, планирано је повећање прихода републичког буџета за 10-15 млрд динара у односу на извршење у 2016, које ће се потрошити на повећање расхода за плате и пензије, док ће остале ставке расхода бити сличне у односу на овогодишње извршење. Због тога што републички буџет у 2017. не доноси веће промене у висини дефицита, структури и величини јавних расхода у односу на извршење из 2016, Фискални савет оцењује да је буџет и поред неспорних побољшања, можда могао да буде и нешто амбициознији.

Буџетски план за 2017. је кредибилан – нема великих ризика ни на страни прихода ни на страни расхода. У анализи буџетских ризика за 2017, још једном ћемо се осврнути на 2016. годину. Наиме, буџетски план за 2016. захтевао је знатне структурне уштеде, од око 0,7% БДП-а, које су добрим делом почивале на рационализацији броја запослених (планиране уштеде од 0,35% БДП-а, што одговара смањењу броја запослених за 29.000). Када је Фискални савет оцењивао буџет за 2016, управо то је истакао као највећи ризик. На крају се уштеде од рационализације нису ни приближно оствариле, али укупан дефицит је смањен и преко плана, због изузетне и неочекивано добре наплате јавних прихода. За разлику од буџета за 2016. годину, у

новом буџету нема таквих, недовољно кредибилних мера, јер се практично и не планира смањење дефицита у односу на извршење у 2016. години. Ипак, веома је добро то што су овај пут и приходи и расходи буџета реалистично планирани, а ризици које смо приметили и који се првенствено односе на недовољне субвенције за РТБ Бор и могуће пробијање буџета Министарства просвете – билансно нису од великог значаја.

Враћање старих дугова јавних и државних предузећа чини највећи део планираног дефицита за 2017. годину. Фискални савет редовно истиче да су проблеми неререформисаних јавних и државних предузећа превелико оптерећење за јавне финансије земље и да зато њихово решавање мора постати приоритет. У супротном, трошкови буџета на ова предузећа „појешће“ друге остварене уштеде, а домаће финансије остаће рањиве на било који спољни шок. Колико је то оптерећење значајно и опасно наслућује се и из буџета за 2017. годину, где се више од пола предвиђеног дефицита односи на трошкове који потичу управо од ових предузећа. У питању су углавном трошкови на основу активираних гаранција за кредите које су јавна и државна предузећа узимала до 2015. године, а који сада долазе на наплату. Збирно посматрано, ови расходи у 2017. износе око 40 млрд динара (0,9% БДП-а), док је дефицит целог буџета Републике планиран на нивоу 69 млрд динара (1,6% БДП-а). Ово је, дакле, цена коју држава још увек плаћа за проблеме јавних и државних предузећа настале пре 2015. године. Убедљиво највећи трошак по основу активираних гаранција долази од гаранција за Србијагас (око 200 млн евра), а ту су и Железница (35 млн евра), *Air Serbia* (10 млн евра), Галеника (10 млн евра), Железара (5 млн евра) и други. Иако се у Закону о буџету формално наводе два различита дефицита Републике – један који укључује и један који не укључује ове трошкове – релевантан је једино дефицит који их обухвата јер су и то трошкови које држава реално сноси.

Нове доцње према Србијагасу и ЕПС-у настављају да се гомилају и процењујемо да ће у 2016. достићи 15-20 млрд динара – што представља највећу опасност по буџет. Трошкови јавних и државних предузећа који падају на терет буџета и сада су велики, али прете да постану још већи пошто се проблеми у пословању, пре свега неприватизованих државних предузећа, настављају. Наиме, током 2016. године бројна државна предузећа нису измиривала своје обавезе за гас и струју. Само РТБ Бор направио је преко 30 млн евра (4 млрд динара) дуга према ЕПС-у. Такође, струју у 2016. нису редовно плаћали Ресавица, ПКБ, Политика, Јумко, Индустрија мотора Раковица и други. С друге стране, Србијагасу рачуне за гас нису редовно измиривали МСК, Азотара, Галеника и нека друга државна предузећа. Уз поменута државна, на листи неплатиша ЕПС-а и Србијагаса налазе се и локална јавна предузећа, као и локалне самоуправе. Поједине градске топлане још увек нису у могућности да измирују обавезе за гас (нпр. топлане из Јагодине и Зрењанина), а ЕПС-у дугују водоводи из Крагујевца, Бора, Смедеревске Паланке, као и град Крагујевац, град Нови Пазар итд. На основу тих података, процењујемо да ће у 2016. години прираст нових дугова само према Србијагасу и ЕПС-у износити скоро 20 млрд динара (160 млн евра). Фискални савет истиче да је ово проблем у настајању који прети да донесе нове трошкове у будућности – било кроз поновно издавање гаранција за Србијагас које ће враћати држава, или кроз даље финансијско изнуривање ЕПС-а чији би дугови онда такође могли да падну на терет буџета и повећају јавни дуг (иако су формално дугови ЕПС-а махом негарантовани). Уз све то, постоје индиције за поједина државна предузећа да не плаћају ни неке своје друге обавезе, поред поменутих (порезе, потраживања Фонда за развој и локалних јавних предузећа и др.)

Фискални савет оцењује да је мање лоше решење дати субвенције државним предузећима (као што је учињено са Бором) од гомилања њихових дугова. Трајно решење за сва неприватизована државна предузећа је приватизација или стечај. Држава је, међутим, у нади да ће ипак успети да приватизује најзначајнија од тих предузећа, одлучила да одложи њихово гашење, иако су сви постављени рокови за решавање њихове судбине одавно истекли. Та одлука државе има своју високу цену – урушавање пословања ЕПС-а и Србијагаса, којима неуспешна државна предузећа не плаћају испоручене услуге. У буџет за 2017. годину први пут су укључена средства за текућу ликвидност РТБ-у Бор у износу од 2 млрд динара, што Фискални савет условно подржава (најбоље би било да РТБ Бор не прави губитке). Наиме, кад већ РТБ Бор није у могућности самостално да измирује своје обавезе, оправдано је да његов трошак држава покрива одмах када настане (уколико стоји иза одлуке да Бор треба да настави са радом). Међутим, РТБ Бор је само једно од већег броја неуспешних државних предузећа која послују тако што не плаћају своје рачуне, а трошак ниједног од тих других предузећа још увек није укључен у буџет (чак је и за РТБ Бор највероватније планирана недовољна субвенција). Фискални савет зато сматра да, као у случају Бора, у буџет треба укључити субвенције за покривање свих доцњи које праве и друга поменута државна предузећа. Укључивањем ових предузећа у буџет постало би видљиво и сасвим јасно колико велики проблем она представљају и проблем би се приказао на месту где и настаје. Са друге стране, ти расходи ће се, по свему судећи, појавити у будућности као буџетски трошак (гаранција за Србијагас, директан трошак за Петрохемију и др.) и тада ће вероватно бити још већи. Суочавање са величином трошкова и проблема државних предузећа био би добар корак ка њиховом решавању. Процена Фискалног савета је да би ти проблеми, када би се укључили у буџет, повећали планирани дефицит у 2017. на скоро 2,5% БДП-а.

Табела 1: Планирани дефицит опште државе у 2017. години по нивоима власти

	млрд РСД	млн ЕУР	% БДП-а
Република (Закон о буџету)	-69,1	-555,0	-1,6
Локална самоуправа	0,0	0,0	0,0
Градови и општине	2,6	20,9	0,1
АП Војводина	-2,6	-20,9	-0,1
ЈП „Путеви Србије”	-6,1	-49,0	-0,1
Фондови ПИО, РФЗО, НСЗ, СОВО*	0,0	0,0	0,0
Општа држава	-75,2	-604,0	-1,7

Извор: Фискална стратегија за 2017. годину са пројекцијама за 2018. и 2019. годину

* Фондови обавезног социјалног осигурања су формално избалансиран, тако што сва недостајућа средства за своје функционисање добијају као трансфер из републичког буџета (око 230 млрд динара).

ОЦЕНА ФИСКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА ПЕРИОД 2017-2019.

Резиме

Фискална стратегија предвиђа у начелу добре циљеве за оздрављење јавних финансија, али не садржи све потребне мере за њихово остварење. Фискалном стратегијом предвиђа се постепено умањење дефицита државе и јавног дуга у наредне три године, а слични трендови прогнозирају се и у дугом року (након 2019. године). Планирано је да фискални дефицит, након 1,7% БДП-а у 2017, настави да се умањује на 1,3% БДП-а у 2018. и на 1% БДП-а у 2019, а да јавни дуг падне испод 60% БДП-а у 2023. и на испод 45% БДП-а у 2028. години. Дакле, спуштање јавног дуга у безбедну и одрживу зону (која је за земље попут Србије знатно испод 60% БДП-а) предвиђа се за око десет година. Да би овај дуготрајни процес био кредибилан, потребно је да Фискална стратегија, као најважнији средњорочни фискални план Владе, садржи чврсте реформске мере за уређење јавних финансија и прецизне рокове њиховог спровођења. Такође, Фискална стратегија би морала да обухвати и анализу и квантификацију најопаснијих фискалних ризика, уз мере које би ступиле на снагу уколико се неки од тих ризика оствари. Фискална стратегија за 2017. са пројекцијама за 2018. и 2019. годину доноси одређена аналитичка унапређења, препознаје највеће (али не све) фискалне ризике и садржи већи број релевантних података, него претходне Стратегије – и то Фискални савет поздравља. Међутим, она и поред тога не садржи све поменуте потребне елементе, а има и друге слабости, због чега је не можемо оценити као довољно добар план за оздрављење јавних финансија.

Прво – највеће умањење фискалног дефицита планира се тек након истека Стратегије, односно у 2020. години, што није кредибилно. Фискалном стратегијом није планирано да се умањење фискалног дефицита на дугорочно одржив ниво од 0,5% БДП-а доврши у трогодишњем периоду, већ у 2020. години. Уз то, и највеће годишње смањење дефицита планирано је управо у 2020, односно тек након истека времена које Стратегија детаљно покрива. На почетку, требало би истаћи то да је дугорочно планирани ниво фискалног дефицита од 0,5% БДП-а – добар циљ. Фискална стратегија имплицитно препознаје овај дефицит као структурни циљ, пошто се планира задржавање дефицита од приближно 0,5% БДП-а од 2020. до 2027. године. Фискални савет је у својим претходним извештајима и предлагао да циљани дефицит државе буде највише 0,5% БДП-а (али да се постигне до 2019. године). Овако низак дефицит омогућио би релативно снажно умањење превисоког јавног дуга и позитивно би деловао на дугорочни привредни раст. Такође, до смањења фискалног дефицита на 0,5% БДП-а у средњем року могуће је доћи на економски пожељан начин, спровођењем структурних реформи, а без повећања пореза или смањења неких продуктивних расхода. На крају, циљани структурни дефицит од 0,5% БДП-а прописује и ЕУ за своје земље чланице које, попут Србије, имају јавни дуг већи од 60% БДП-а. Међутим, било би далеко кредибилније да се достизање пожељног дефицита од 0,5% БДП-а Фискалном стратегијом планирало до 2019. године. То би значило да се снажније од садашњег плана спуштају дефицити државе у 2018. и 2019. и нешто брже смањује неодржива задуженост земље. Још важније је то што је 2019. последња година у Стратегији за коју се дају детаљнији планови кретања јавних прихода и јавних расхода, као и мере које стоје иза умањења дефицита. Достизање дугорочног дефицита од 0,5% БДП-а тек у 2020. и планирање највећих уштеда баш у тој години, без икаквог образложења, није довољно кредибилно.

Друго – Фискална стратегија не предвиђа, готово извесне, нове буџетске трошкове неререформисаног јавног сектора (пре свега државних предузећа). Анализа буџета за 2017. годину показује да је највећи део планираног дефицита последица враћања старих дугова јавних и државних предузећа (Србијагас, Галеника, Железнице и др.). Без враћања ових дугова дефицит опште државе у 2017. износио би око 35 млрд динара, а са тим трошковима расте на 75 млрд динара. Уз све то, већ неколико година заредом буџет додатно, мимо плана, преузима плаћање обавеза јавних и државних предузећа и државних банака. Тако је у 2016. непланирано преузето око 100 млн евра дуга Петрохемије према НИС-у, а раније су се из буџета ванредно плаћали дугови Србијагаса, ЈАТ-а, ПББ и друго. Буџетски трошак неререформисаног јавног сектора већ сада је огроман, а пошто жариште проблема још није отклоњено – нови и велики будући трошкови су неминовни. Само током 2016. године неуспешна државна предузећа у приватизацији (уз локална јавна предузећа и локалне самоуправе), направила су нови дуг према Србијагасу и ЕПС-у, који процењујемо на око 20 млрд динара. Искуство показује да ће те обавезе на крају различитим механизмима да се претворе у фискални дефицит и јавни дуг. На пример, када Србијагас у прошлости није могао да наплати потраживања од државних предузећа, узимао је кредите за ликвидност и није плаћао обавезе према НИС-у – што је касније враћала држава из буџета. Зато Фискални савет сматра да су пројекције дефицита и јавног дуга из Фискалне стратегије морале да узму у обзир и ове трошкове. Најчистије решење је да се сви трошкови пословања државних предузећа укључе у јавне расходе, односно субвенционишу из буџета онда када настају, а не да се гомилају у ненаплаћеним потраживањима ЕПС-а и Србијагаса. То би повећало годишњи фискални дефицит за око 0,5% БДП-а, али би тај трошак био још већи, ако се одлаже за будућност. Такође, транспарентно укључивање у јавне расходе трошкова државе услед неуспешног пословања државних предузећа, сматрамо, водило би ка убрзању трајног решавања њихове судбине.

Треће – не планира се излазна стратегија за привремене мере фискалне консолидације. Законско умањење пензија и плата у јавном сектору дефинисано је као привремено, а ове мере један су од кључних чинилаца фискалне консолидације. Наиме, привремено умањење пензија и плата смањује годишњи дефицит за око 1,7% БДП-а, па без ових мера фискална консолидација не би имала никакве изгледе за успех. Већ из тога се види да би завршетак трајања ове мере у кратком року и одједном, поништио досадашњи успех фискалне консолидације, јер би вратило дефицит на ниво од око 3,5-4% БДП-а и поново покренуло убрзани раст јавног дуга. Фискална стратегији, међутим, не даје никакав конкретан план за завршетак ових привремених мера. Фискални савет оцењује да би Влада ипак морала да заузме проактиван став по овом питању и да у Стратегији дефинише фискално одговоран модел за прелазак из привременог на трајно уређење висине пензија и плата у јавном сектору. На пример, плате у општој држави могле би без великог фискалног трошка да се трајно дефинишу у оквиру најављеног уређења платних разреда, а, специфично, издвајање за плате на нивоу локалне самоуправе требало би да се разматрају и у склопу системског усклађивања обавеза и примања локалне самоуправе (што укључује и трансфере из републичког буџета). Посебан изазов представљаће уређење плата у јавним предузећима, јер су нека од њих (ЕПС) надокнадила умањење зарада за 10% једнаким повећањем додатака на плате запослених. Укидање привременог умањења зарада у јавним предузећима, не само што би повећало фискални дефицит за око 0,4% БДП-а, већ би, у неким од њих, довело и до неоправданог повећања зарада.

Четврто – потребан је кредибилан план спровођења структурних реформи којим би се осигурали и унапредили досадашњи резултати консолидације. За добар део досадашњег успеха Фискалне консолидације (око 2% БДП-а) заслужно је снажно побољшање наплате пореских прихода и неке несистематске уштеде на јавним расходима. Фискални савет сматра да се ово умањење дефицита неће одржати уколико те остварене уштеде не буду подржане структурним реформама.

На првом месту издвајамо потребу за *модернизацијом Пореске управе*. Повећање наплате јавних прихода у претходне две године заснивало се добрим делом на сузбијању сиве економије *ad hoc* мерама Пореске управе на терену, а без јачања њених ресурса и уз непромењену организациону структуру. Требало би, међутим, имати у виду то да је просечна старост запослених у Пореској управи преко 50 година, недовољан је број теренских инспектора, аналитички капацитети су слаби, организациона структура и информациони систем превазиђени и друго. Због тога оцењујемо да је одржање садашњег нивоа прикупљања јавних прихода мало вероватно без модернизације Пореске управе, што Фискална стратегија не препознаје на одговарајући начин. Наиме, Фискална стратегија би морала да да одговор на очигледно кашњење у спровођењу Програма трансформације Пореске управе за период 2015–2020. године (уместо што се само позива на тај документ), да предвиди јасне мере и нове рокове у којима ће се те мере спровести и друго. Успешна модернизација Пореске управе готово је пресудна за оздрављење јавних финансија, јер би могла не само да осигура до сада постигнуте резултате у наплати јавних прихода, већ и да допринесе даљем повећању наплате прихода у наредним годинама, пошто простора за сузбијање сиве економије још увек има (процена из Фискалне стратегије о могућем повећању прихода од ПДВ-а до 2020. године за 1,8% БДП-а по основу сузбијања сиве економије ипак је мало вероватна)

Премда је *рационализација броја запослених* у општој држави подбацила, одређене уштеде остварене су по основу природног одлива запослених у пензију уз забрану новог запошљавања. Ове уштеде, међутим, по својој природи нису систематичне и одрживе. Наиме, у пензију неселективно одлазе и продуктивни и непродуктивни запослени, па продужено трајање забране запошљавања и у 2017. години већ постаје опасност за функционисање неких важних сегмената опште државе (просвета, здравство и др.). Такође, анализа Фискалног савета показује да се у сличним епизодама линеарног умањења броја запослених, то умањење показало као краткотрајно. На пример, Аранжман са ММФ-ом који је трајао од 2002-2006. године такође је довео до линеарног умањења броја запослених. Међутим, убрзо након завршетка Аранжмана, статистички подаци указују да се број запослених у јавном сектору вратио на свој пређашњи ниво и чак га нешто и премашило. Да се сличне ситуације не би понављале и у наредним годинама, неопходно је што пре отпочети реформу највећих државних система, пре свега здравства и просвете. Те реформе би као један од исхода имале јасно дефинисан број и структуру потребних запослених у овим секторима, што би спречило претеран и неоправдан раст запослености након укидања забране запошљавања.

Пето – најављују се пореска растерећења и повећања расхода која јавне финансије Србије не могу да апсорбују. Уз све поменуте проблеме без чијег решавања је мало вероватно да ће се остварити (начелно добри) циљеви Фискалне стратегије, истичемо и то да су у последње време учестале најаве из Владе да ће доћи до растерећења фискалних намета на рад и/или да ће се додатно знатно повећати поједини јавни расходи (најављује се већа и учесталија индексација зарада и пензија, неки нови програми за пољопривреду који би могли имати фискалне импликације и друго). Фискални савет оцењује да јавне финансије Србије, прецизније, превисоки

јавни дуг који ће и у средњем року бити далеко изнад свог одрживог нивоа, не дају довољан простор за спровођење ових политика. Стога, уколико би се Влада определила за неку, или више, од поменутих мера, морала би у исто време да их компензује сразмерним новим уштедама, или повећањем јавних прихода (повећање стопе ПДВ-а, на пример). У противном, спровођење мера које воде ка знатном повећању јавних расхода или смањењу јавних прихода, могле би да наруше тешком муком достигнуту фискалну стабилност.

Фискални савет оцењује да план за смањење јавног дуга није сасвим уверљив. Превисок јавни дуг представља тренутно највећи проблем јавних финансија Србије. Добро је то што је раст јавног дуга у односу на БДП коначно заустављен у 2016. години, али сада је потребно његово дугорочно спуштање, до нивоа који је знатно нижи од мастришког критеријума од 60% БДП-а. Наиме, за земље у развоју опасност од избијања дужничке кризе настаје на знатно нижим нивоима јавног дуга у односу на развијене земаља. Због тога земље Централне и Источне Европе (упоредиве са Србијом) у својим националним законодавствима обично имају рестриктивнију горњу границу дозвољене вредности јавног дуга у односу на правила из Мастрихта (најчешће око 50% БДП-а). Са таквим умањењем јавног дуга, Србија би могла спремно да дочека неку нову кризу, која ће се у дугом року извесно појавити. Због свега тога, знатно умањење јавног дуга морало би да буде најважнији циљ фискалне политике у наредним годинама. Фискалном стратегијом предвиђа се релативно снажно умањење јавног дуга, међутим, она не представља довољно уверљив план и гаранцију да ће се тај циљ остварити. Уз то, достизање сигурнијег нивоа јавног дуга биће додатно одложено и услед укључивања обавеза по основу реституције. Фискални савет зато упозорава да је прерано прогласити фискалну консолидацију завршеном, нарочито због тога што горући проблеми јавних финансија, који се пре свега односе на државна и јавна предузећа, нису још решени. Уколико се одговорна фискална политика не настави у наредним годинама и не спроведу најважније структурне реформе, јавне финансије Србије трајно ће остати у несигурној зони у којој је довољан само један нови „шок“ из иностранства и рецесија, да се поново појави непосредна опасност од избијања кризе јавног дуга.